

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. birželio 23 d. Nr. 21RE2-279 (AG2-209/17-2026)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Evaldo Ambrozaičio ir Vilijos Astrauskienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y., atsakovės valstybės įmonės Registrų centro atstovui Z. Y.,

2026 m. birželio 22 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei valstybės įmonei Registrų centrui dėl valstybės įmonės Registrų centro 2026 m. gegužės 25 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl Gyventojų registro duomenų patikslinimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. skundas atsakovei valstybės įmonei (toliau – ir VĮ) Registrų centrui, kuriuo pareiškėjas prašo: 1. Panaikinti VĮ Registrų centro 2026 m. gegužės 25 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl Gyventojų registro duomenų patikslinimo“ (toliau – ir Sprendimas); 2. Įpareigoti VĮ Registrų centrą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2026 m. gegužės 12 d. prašymą dėl Gyventojų registro duomenų patikslinimo, individualiai įvertinant pareiškėjo nurodytas faktines aplinkybes, konstitucinius argumentus, žmogaus teisių aspektus, duomenų tikslumo principą ir gero administravimo reikalavimus; 3. Įpareigoti VĮ Registrų centrą, jeigu jis ir pakartotinio nagrinėjimo metu laikytų, kad pats neturi kompetencijos spręsti tautybės duomens pakeitimo klausimo, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalies tvarka persiųsti pareiškėjo prašymą kompetentingam viešojo administravimo subjektui, galinčiam nagrinėti civilinės būklės akto įrašo pakeitimo, ištaisymo ar papildymo klausimą, ir apie tai pareiškėją informuoti; 4. Pripažinti, kad skundžiamas Sprendimas buvo nepakankamai motyvuotas ir neatitiko gero administravimo, išsamumo, individualaus vertinimo bei proporcingumo principų.

Pareiškėjas skunde nurodo, jog atsakovė skundžiamu Sprendimu atsisakė tenkinti pareiškėjo 2026 m. gegužės 12 d. prašymą patikslinti pareiškėjo duomenis Gyventojų registre ir tautybės duomenų laukelyje įrašyti: tautybė – (duomenys neskelbtini). Teigia, jog atsakovė, manydama, kad pati neturi kompetencijos pakeisti ar patikslinti tautybės duomenų, privalėjo ne formaliai atmesti prašymą, o atlikti VAĮ 11 straipsnio 4 dalyje numatytus veiksmus – persiųsti prašymą kompetentingai civilinės metrikacijos įstaigai arba kitam kompetentingam viešojo administravimo subjektui ir apie tai informuoti. Šiuo atveju atsakovė ne tik nepersiuntė pareiškėjo prašymo pagal kompetenciją, bet ir nepateikė aiškios informacijos, kokias konkrečias institucijas, kokia tvarka, koku teisiniu pagrindu ir su kokiais dokumentais pareiškėjas turėtų kreiptis, kad jo tautybės duomens klausimas būtų išnagrinėtas iš esmės.

Pareiškėjas teigia, kad jo prašymas nebuvo vien techninis prašymas pakeisti registro įrašą. Jame buvo išdėstytos konkrečios individualios aplinkybės: (duomenys neskelbtini). Tačiau atsakovės Sprendime šios individualios aplinkybės nėra iš esmės įvertintos. Sprendime iš esmės apsiribota bendru teisės aktų ir institucijų kompetencijos aprašymu, tačiau nepaaiškinta: 1. kodėl pareiškėjo individualiai nurodytos aplinkybės nėra reikšmingos sprendžiant tautybės duomenis patikslinimo klausimą; 2. ar pareiškėjo prašymas galėtų būti nagrinėjamas per civilinės būklės akto įrašo pakeitimo, ištaisymo ar papildymo procedūrą; 3. kokiai konkrečiai institucijai pareiškėjo prašymas turėjo būti perduotas; 4. ar yra kitas realus teisinis būdas siekti tautybės duomenis pakeitimo; 5. kodėl atsakovė, laikydama save nekompetentinga, nepersiuntė prašymo kompetentingai institucijai.

Nurodo, jog šiuo atveju atsakovė neatsakė į pareiškėjo prašymo esmę. Pareiškėjo prašymo esmė buvo ne vien techninis klausimas, kuris subjektas įveda duomenis į Gyventojų registrą. Esmė buvo ta, kad valstybės informacinėje sistemoje tvarkomas pareiškėjo tautybės duomenis, jo vertinimu, neatspindi pareiškėjo sąžiningos, nuoseklios ir realiai pagrįstos tautinės, etninės, kultūrinės ir istorinės saviidentifikacijos. Teigia, kad atsakovės pareiga buvo ne tik nurodyti, kad duomenų teikėjas yra kita institucija, bet ir rūpestingai paaiškinti, kaip šis klausimas turi būti sprendžiamas toliau, arba pagal kompetenciją persiųsti prašymą subjektui, galinčiam nagrinėti civilinės būklės akto įrašo pakeitimo ar papildymo klausimą.

Taip pat nurodo, kad valstybės institucija, nagrinėdama prašymą, susijusį su tautybės duomenis keitimu, privalo jį vertinti ne vien kaip techninį registro tvarkymo klausimą, bet ir kaip klausimą, susijusį su asmens tapatybe, orumu, privačiu gyvenimu ir saviraiška. Atsakovė šių aspektų individualiai neįvertino.

Teigia, jog atsakovė skundžiamame Sprendime nurodė Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo 12 straipsnio nuostatas, pagal kurias vaiko tautybė gimimo įrašė įrašoma pagal tėvų tautybę, o jeigu vaiko tėvai yra skirtingų tautybių – tėvų susitarimu pagal vieno iš jų tautybę. Tačiau ši nuostata pati savaime neatsako į pareiškėjo prašymo esmę, nes pareiškėjo prašymas pateiktas jau pilnamečio asmens, sąmoningai ir nuosekliai išreiškiančio savo tautinę, etninę ir kultūrinę saviidentifikaciją. Be to, civilinės būklės aktų įrašų keitimo, taisymo ir papildymo teisinis reguliavimas numato procedūras, kuriomis tam tikrais atvejais civilinės būklės aktų įrašai gali būti keičiami ar papildomi. Todėl atsakovė privalėjo bent jau aiškiai nurodyti, ar pareiškėjo atveju galėtų būti taikoma civilinės būklės akto įrašo keitimo ar papildymo procedūra, kokiai institucijai pareiškėjas turi teikti prašymą, kokius dokumentus turi pateikti ir kokių teisės aktu tokia procedūra reglamentuojama. To nepadarius, pareiškėjo prašymas iš esmės liko neišnagrinėtas, o pareiškėjui nebuvo suteiktas aiškus ir realus administracinis kelias.

Pareiškėjas apibendrindamas nurodo, jog skundžiamas Sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas dėl šių priežasčių: 1. VĮ Registrų centras, laikydamas save nekompetentingu tiesiogiai pakeisti tautybės duomenį, nepersiuntė pareiškėjo prašymo kompetentingam viešojo administravimo subjektui, kaip to reikalauja VAI 11 straipsnio 4 dalis. 2. Sprendimas neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų reikalavimų, nes jame nėra pakankamai individualizuoto faktinio ir teisinio pagrindo bei motyvų. 3. VĮ Registrų centras neįvertino pareiškėjo prašyme nurodytų individualių aplinkybių: (duomenys neskelbtini). 4. VĮ Registrų centras neatsakė į pareiškėjo konstitucinius ir žmogaus teisių argumentus, susijusius su orumu, privačiu gyvenimu, saviraiška, lygiateisiškumu ir tautinės / kultūrinės tapatybės puoselėjimu. 5. VĮ Registrų centras nepateikė aiškaus realaus teisinio kelio, kaip pareiškėjo tautybės duomenis klausimas galėtų būti nagrinėjamas per civilinės būklės aktų įrašų keitimo ar papildymo procedūrą. 6. Sprendimas neatitinka gero administravimo, išsamumo, rūpestingumo ir proporcingumo principų.

Pareiškėjas Komisijos posėdžio metu prašė tenkinti skundą jame ir posėdžio metu išdėstytų argumentų pagrindu.

Atsakovė VĮ Registrų centras Komisijai pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo, vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 punktu, nutraukti bylą kaip nepriskirtiną administracinių ginčų komisijos kompetencijai, arba vadovaujantis šio įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 dalies 1 punktu, pareiškėjo skundą atmesti.

Atsiliepime nurodo, jog atsakovė nesutinka su pareiškėjo argumentu, kad nepersiųntė jo 2026 m. gegužės 11 d. prašymo pagal kompetenciją, nepateikė aiškios informacijos, kokiai konkrečiai institucijai, kokia tvarka, koku teisiniu pagrindu ir su kokiais dokumentais pareiškėjas turi kreiptis, kad jo tautybės duomens klausimas būtų išnagrinėtas iš esmės, nes pareiškėjas pats skunde patvirtina, kad buvo informuotas, kad „Registrų centras, kaip Gyventojų registro tvarkytojas neturi kompetencijos įrašyti, ištrinti ar keisti duomenų, kuriuos Gyventojų registrui teikia duomenų teikėjai“, „Taip pat nurodyta, kad naujus ir pasikeitusius duomenis Gyventojų registrui teikia duomenų teikėjai, o civilinės būklės aktų, įskaitant gimimo įrašų, duomenis Gyventojų registrų teikia civilinės metrikacijos įstaigos“.

Atsakovė pažymi, kad jai net teoriškai nėra žinoma galimybė nurodyti pareiškėjo prašomą tautybę (duomenys neskelbtini), todėl Sprendimu pareiškėjui pateikto atsakymo nėra pagrindo laikyti neteisėtu ar nepagrįstu, neperduotu nagrinėti pagal kompetenciją, nes faktiškai būtent tokia kompetencija jokiai įstaigai Lietuvoje nesuteikta. Atsakovės manymu, vien ta aplinkybė, kad naujus ir pasikeitusius duomenis apie asmens tautybę Gyventojų registrui teikia civilinės metrikacijos įstaigos Civilinės būklės aktų registravimo įstatymo ir Civilinės būklės aktų registravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2016 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1R-334, (toliau – ir Taisyklės) nustatyta tvarka, nėra pakankamas teisinis pagrindas perduoti pareiškėjo 2026 m. gegužės 12 d. prašymą civilinės metrikacijos įstaigai, nesant jokių objektyvių prielaidų tokio prašymo patenkinimo galimumui. Paaiškina, kad esanti Lietuvos teismų praktika (pvz. Klaipėdos apygardos teismo 2011 m. sausio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-5-159/2011) patvirtina, kad „Konstitucijos preambulės, 32 straipsnio 4 dalies nuostatos apibrėžia, kad Lietuvos valstybėje yra susiformavusi Lietuvių tauta, kad Konstitucija tiesiogiai neįtvirtina tokios teisės asmeniui, kaip priskirti save pagal asmens pageidavimą pasirinktai tautybei, Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų teisinės lygybės ir nediskriminavimo principas, o ne asmenų teisė priskirti save jų pasirinktai tautybei, kaip teigia pareiškėjas, kad Konstitucijos 28 straipsnis reikalauja, jog kiekvienas asmuo, įgyvendindamas savo teises, laikytųsi įstatymų. Konstitucijos normos yra normos – principai, bendrieji įstatymų pradmenys. Paprastieji (nekonstituciniai) įstatymai sukonkretina ir vysto konstitucinius įstatymus.“.

Atsakovė daro išvadą, kad pareiškėjo pateiktame prašyme nesant jokių objektyvių duomenų galimam jo prašomo Gyventojų registro duomens – tautybės (duomenys neskelbtini) įrašymui Gyventojų registre, Registrų centras neturėjo pareigos perduoti pareiškėjo 2026 m. gegužės 11 d. prašymą nagrinėjimui pagal kompetenciją civilinės metrikacijos įstaigai, o net šio skundo reikalavimų patenkinimas nesukeltų Pareiškėjui jo siekiamų teisinių pasekmių, todėl byla nutrauktina kaip nepriskirtina Lietuvos administracinių ginčų komisijos kompetencijai arba skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Nurodo, kad pareiškėjo argumentai dėl nemotyvuoto, neišsamaus Sprendimo yra deklaratyvūs ir nepagrįsti, nes Sprendimas išsamiai motyvuotas tautybės duomens pakeitimą Gyventojų registre reglamentuojančiomis teisės normomis: Civilinės būklės aktų registravimo įstatymo 12 straipsniu, nustatančiu tautybės įrašymo sąlygas, Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1495, (toliau – ir Nuostatai) 18 punktu ir šio punkto papunkčiais, nustatančiais civilinės būklės aktų įrašų teikimą Gyventojų registrui, bei Taisyklių 126¹ punktu, numatančiu tautybės įrašo keitimo teisinius pagrindus.

Pareiškėjo argumentai dėl Sprendimo neįvertintos jo asmens „saviiidentifikacijos“ (pareiškėjo naudojama citata) galėtų turėti įtakos Sprendimo pagrįstumui ir teisėtumui tik tuo atveju, jei šis kriterijus būtų įtvirtintas teisės aktuose, reglamentuojančiuose tautybės nustatymą (pakeitimą). Nesant tokių teisės aktais nustatytų pagrindų, Registrų centras, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo savo veiklą vykdyti tik jam priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją (lotynų kalba – ultra vires), pripažįstami neteisėtais.

Atsakovės atstovas Komisijos posėdžio metu prašė pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Pareiškėjas 2026 m. birželio 9 d. pateikė papildomus paaiškinimus dėl atsakovės atsiliepimo, kuriuose nurodo, jog nesutinka su atsakovės prašymu bylą nutraukti kaip nepriskirtiną Lietuvos administracinių ginčų komisijos kompetencijai arba pareiškėjo skundą atmesti. Pareiškėjo skundas yra

grindžiamas ne tautybės duomens įrašymo klausimu, o galimais viešojo administravimo įstatymų pažeidimais. Skunde keliama klausimai dėl galimo VAI 11 straipsnio 4 dalies pažeidimo, nes prašymas nebuvo persiustas pagal kompetenciją; dėl VAI 3 straipsnio 5 punkte įtvirtinto išsamumo principo; taip pat dėl VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų, susijusių su administracinio sprendimo faktiniu ir teisiniu pagrindu bei motyvais. Todėl ginčas yra priskirtinas Lietuvos administracinių ginčų komisijos kompetencijai, nes jis kyla dėl viešojo administravimo subjekto priimto administracinio sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo bei galimų viešojo administravimo įstatymų, principų pažeidimų.

Teigia, kad atsakovė atsiliepiame pati nurodo, kad „Galiojantys teisės aktai nepriskiria Registrų centrui kompetencijos įrašyti, ištrinti ir keisti duomenis, kuriuos Gyventojų registrui teikia duomenų teikėjai“. Kartu atsakovė nurodo, kad „civilinės būklės aktų (tarp jų ir gimimo) įrašų duomenis Gyventojų registrui teikia civilinės metrikacijos įstaigos“, o civilinės metrikacijos įstaigos „pakeičia, ištaiso, papildo, atkuria, anuliuoja civilinės būklės aktų (tarp jų ir gimimo) įrašus“. Tačiau tame pačiame atsiliepiame atsakovė pati vertina pareiškėjo prašymo galimumą ir teigia, kad „Registrų centrui net teoriškai nėra žinoma galimybė nurodyti pareiškėjo prašomą tautybę (duomenys neskelbtini), taip pat kad „faktiškai būtent tokia kompetencija jokiai įstaigai Lietuvoje nesuteikta“. Pareiškėjo vertinimu, tokia pozicija yra prieštaringa. Jeigu atsakovė teigia neturinti kompetencijos spręsti klausimo iš esmės, ji neturėjo pagrindo pati už kitas institucijas spręsti, kad prašymas negali būti tenkinamas.

Pareiškėjas nurodo, jog jeigu Registrų centras laikė, kad pats neturi kompetencijos spręsti pareiškėjo prašymo iš esmės, turėjo būti sprendžiamas prašymo persiuntimo pagal kompetenciją klausimas pagal VAI 11 straipsnio 4 dalį. Jeigu prašymas būtų buvęs persiustas kompetentingai institucijai, būtent ta institucija būtų pasisakiusi, ar prašomas tautybės duomuo (duomenys neskelbtini) gali būti įrašytas, ar negali būti įrašytas pagal taikytiną teisinį reguliavimą. Jeigu kompetentinga institucija būtų priėmusi neigiamą administracinį sprendimą, pareiškėjas būtų galėjęs ginčyti būtent tos kompetentingos institucijos sprendimą teisės aktų nustatyta tvarka, įskaitant ir teisme. Šiuo atveju susidarė priešinga situacija: atsakovė nurodo neturinti kompetencijos spręsti klausimo iš esmės, tačiau pati priėmė administracinį sprendimą netenkinti prašymo. Vėliau atsiliepiame atsakovė vėl pabrėžia kompetencijos neturėjimą ir kartu nurodo, kad jai „net teoriškai nėra žinoma galimybė“ įrašyti tautybę (duomenys neskelbtini), tačiau tuo pačiu plačiai aiškina, kodėl toks prašymas esą negalėtų būti tenkinamas. Pareiškėjo vertinimu, tokia situacija yra ydinga: subjektas, kuris pats deklaruoja neturintis kompetencijos spręsti klausimo iš esmės, neturėtų kartu už kitą instituciją nuspręsti, kad prašymas yra neįmanomas ar neperspektyvus. Dėl prašymo nepersiuntimo metrikacijai ar kitai kompetentingai įstaigai pareiškėjui faktiškai buvo užkirstas kelias gauti kompetentingos institucijos administracinį sprendimą ir, esant pagrindui, ginčyti būtent tos institucijos motyvus.

Atsakovė tik atsiliepiame plačiau motyvuoja, kad „Registrų centrui net teoriškai nėra žinoma galimybė nurodyti pareiškėjo prašomą tautybę (duomenys neskelbtini), taip pat, kad „faktiškai būtent tokia kompetencija jokiai įstaigai Lietuvoje nesuteikta“. Pareiškėjas teigia, jog jeigu šie argumentai buvo esminiai atmetant pareiškėjo prašymą, jie turėjo būti aiškiai nurodyti jau pačiame Sprendime. Vėlesnis motyvų papildymas atsiliepiame negali pakeisti pareigos priimti aiškų, išsamų ir tinkamai motyvuotą administracinį sprendimą jo priėmimo metu. Todėl atsakovės atsiliepiame pateikti papildomi argumentai nepaneigia pareiškėjo skundo esmės, o tik patvirtina, kad ginčas yra dėl viešojo administravimo įstatymų, principų laikymosi.

Skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl VI Registrų centro 2026 m. gegužės 25 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl Gyventojų registro duomenų patikslinimo“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2026 m. gegužės 11 d. prašymu (pas atsakovę užregistruotas 2026 m. gegužės 12 d., reg. Nr. (duomenys neskelbtini), toliau – ir Prašymas) kreipėsi į atsakovę prašydamas: patikslinti pareiškėjo duomenis Gyventojų registre ir tautybės duomenų laukelyje įrašyti: tautybę – (duomenys neskelbtini); jeigu pareiškėjo prašymas nebūtų tenkinamas, prašė priimti motyvuotą rašytinį administracinį sprendimą; atsisakymo atveju prašė sprendime aiškiai

nurodyti konkretų teisinį pagrindą ir konkrečias teisės normas, kuriomis remiantis atsisakoma tenkinti pareiškėjo prašymą; taip pat prašė nurodyti sprendimo apskundimo tvarką ir terminus.

Pareiškėjas paaiškino, jog (duomenys neskelbtini). Taip pat paaiškino kitas aplinkybes, susijusias su (duomenys neskelbtini). Prašymo teisiniu pagrindu nurodė Lietuvos Respublikos Konstitucijos 10, 21, 25, 29, 37 straipsnius, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnį. Paaiškino, kad pareiškėjo atveju prašoma tautybė nėra atsitiktinė, dirbtinė ar deklaruojama formaliai. Ji grindžiama (duomenys neskelbtini). Manė, kad valstybės registras turėtų atspindėti ne tik formalius duomenis, bet ir tuos asmens tapatybės elementus, kurie yra reikšmingi pačiam asmeniui. Atsisakymas įrašyti pareiškėjo aiškiai išreikštą tautinę ir kultūrinę saviidentifikaciją, nesant aiškaus, konkretaus ir proporcingo teisinio pagrindo, galėtų būti vertinamas kaip perteklinis pareiškėjo teisės į orumą, saviraišką, privatų gyvenimą ir asmens tapatybę ribojimas. Pareiškėjo prašymas yra individualus, sąžiningas ir pagrįstas realiu ryšiu su (duomenys neskelbtini). Juo nesiekama paneigti Lietuvos valstybės pagrindų, lietuvių kalbos statuso ar Lietuvos Respublikos vientisumo.

Atsakovė 2026 m. gegužės 25 d. priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo nurodė, kad tenkinti pareiškėjo Prašymo negali. Informavo, kad duomenys Gyventojų registre tvarkomi vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679, Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Nuostatais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą. Gyventojų registrui naujus ir pasikeitusius registro objektų duomenis nustatyta tvarka teikia duomenų teikėjai – valstybės institucijos ir įstaigos, nurodyti Nuostatų 18.1 papunktyje. Nurodė, kad patikrinus Gyventojų registro duomenis nustatyta, kad X. Y., gimusio (duomenys neskelbtini), tautybė yra (duomenys neskelbtini). Paaiškino, kad vadovaujantis Nuostatų 18.1.4 papunkčiu ir Duomenų teikimo Lietuvos Respublikos gyventojų registrui taisyklių 18 punktu, civilinės būklės aktų (tarp jų ir gimimo) įrašų duomenis Gyventojų registrui teikia civilinės metrikacijos įstaigos, kurios registruoja civilinės būklės aktus ir sudaro civilinės būklės aktų įrašus. Pagal Civilinės būklės aktų registravimo įstatymo 12 straipsnį gimimo įrašė tautybė įrašoma pagal tėvų tautybę. Jeigu vaiko tėvai yra skirtingų tautybių, vaiko tautybė įrašoma tėvų susitarimu pagal vieno iš jų tautybę. Tėvams nesusitarus dėl vaiko tautybės, tautybė neįrašoma.

Papildomai informavo, kad vadovaujantis Taisyklių 3.3 papunkčiu, civilinės metrikacijos įstaigos pakeičia, ištaiso, papildo, atkuria, anuliuoja civilinės būklės aktų (tarp jų ir gimimo) įrašus. Pagal Taisyklių 126¹ punktą duomenys apie tautybę gali būti keičiami gimimo įrašė, taip pat išbraukiami iš jo ar šis įrašas tokiais duomenimis papildomas remiantis Civilinės būklės aktų registravimo įstatyme nustatytais pagrindais. Atkreipė dėmesį, kad Registrų centras, kaip Gyventojų registro tvarkytojas, atlieka tik tas funkcijas ir turi tokias teises ir pareigas, kurias jam priskiria ir numato galiojantys teisės aktai. Galiojantys teisės aktai nepriskiria Registrų centrui kompetencijos įrašyti, ištrinti ir keisti duomenis, kuriuos Gyventojų registrui teikia duomenų teikėjai.

Atsakovė Komisijai pateiktame atsiliepime nurodo, jog ši administracinė byla turėtų būti nutraukta kaip nepriskirtina Lietuvos administracinių ginčų komisijos kompetencijai, kadangi net šio skundo reikalavimų patenkinimas nesukeltų pareiškėjui jo siekiamų teisinių pasekmių. Nesutiktina su tokia atsakovės pozicija, kadangi pareiškėjas Prašymu prašė patikslinti pareiškėjo duomenis Gyventojų registre, todėl šioje ginčo byloje Komisijai reikalinga įvertinti, ar atsakovė teisėtai atsisakė patikslinti pareiškėjo prašomus duomenis, ar aiškiai ir išsamiai atsakovė nurodė pareiškėjui atsisakymo patikslinti duomenis priežastis ir teisinius pagrindus.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymas, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1495, Duomenų teikimo Lietuvos Respublikos gyventojų registrui taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 1R-323, Civilinės būklės aktų registravimo taisyklės ir civilinės būklės aktų įrašų ir kitų dokumentų formos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2016 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1R-334, ir kiti teisės aktai.

Atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje privalo vadovautis ir VAI nuostatomis. VAI nustato kreipimosi į viešojo administravimo subjektus formas – prašymą ir skundą. Vadovaujantis VAI 2 straipsnio 10 dalimi, prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus, o skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti (2 straipsnio 12 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (VAI 11 straipsnio 1 dalis).

Taisyklių 35 punkte nustatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 punktą, į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Vyriausybės taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Įvertinus teisinį reguliavimą darytina išvada, kad asmenų prašymai nagrinėjami ir administracinės procedūros pradedamos ir atliekamos, kaip tą numato VAI 3 skirsnis bei Taisyklių nuostatos, tik tuomet, kai pareiškėjo kreipimasis į viešojo administravimo subjektą atitinka tam tikrus turinio reikalavimus – t. y. jo prašyme (skunde) suformuluotas kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, prašant priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus. Tik esant suformuluotam konkrečiam prašymui, viešojo administravimo subjektui kyla įstatymuose ir kituose teisės aktuose įtvirtinta pareiga į jį atsakyti Taisyklių nustatyta tvarka.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktikoje išaiškinta, kad administraciniame teisme (šiuo atveju Komisijoje) nagrinėjamos bylos dėl individualaus administracinio akto (administracinio sprendimo) teisėtumo ribas apibrėžia ne tik pareiškėjo suformuluotas skundo dalykas, bet pirmiausiai procesas, kuris vyko viešojo administravimo institucijoje, kurios sprendimas, veiksmai ar neveikimas yra skundžiami administraciniam teismui (atitinkamai Komisijai), t. y. administraciniame teisme (Komisijoje) nagrinėjamos bylos ribas apibrėžia suinteresuoto asmens kreipimasis dėl tam tikro sprendimo priėmimo ir viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas ar atlikti veiksmai. Administracinis teismas (Komisija) sprendžia dėl administracinių sprendimų ar veiksmų teisėtumo atsižvelgdamas į tai, koks prašymas buvo paduotas institucijai ir kokį sprendimą turėjo teisę priimti institucija nagrinėdama jai paduotą prašymą, ar priimtas sprendimas atitinka aukštesnės galios teisės aktus, ar šis sprendimas priimtas surinkus pakankamai faktinių duomenų, ar nagrinėjant klausimą nebuvo pažeistos procedūrinės taisyklės, o kartu ir besikreipiančio asmens teisės. Administracinis teismas (Komisija) neturi kompetencijos išspręsti klausimo, kuris nebuvo išnagrinėtas institucijoje, arba priimti administracinio sprendimo, nes byloje yra tikrinamas tik viešojo administravimo subjekto sprendimo, veiksmų ar neveikimo teisėtumas, t. y. vykdoma viešojo administravimo subjekto kontrolė (LVAT 2018 m. spalio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-704-602/2018).

Minėta, jog pareiškėjas kreipėsi į atsakovę prašydamas: patikslinti pareiškėjo duomenis Gyventojų registre ir tautybės duomenų laukelyje įrašyti: tautybė – (duomenys neskelbtini); jeigu pareiškėjo prašymas nebūtų tenkinamas, prašė priimti motyvuotą rašytinį administracinį sprendimą; atsisakymo atveju prašė sprendime aiškiai nurodyti konkretų teisinį pagrindą ir konkrečias teisės normas, kuriomis remiantis atsisakoma tenkinti pareiškėjo prašymą; taip pat prašė nurodyti sprendimo apskundimo tvarką ir terminus.

Duomenis Lietuvos Respublikos gyventojų registrai (toliau – ir Registras) teikia įstaigos, išduodančios asmens dokumentus, įstaiga, įgaliota užtikrinti ir organizuoti užsieniečių teisinės padėties klausimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą ir Lietuvos Respublikos

pilietybės klausimų sprendimą, taip pat gyvenamosios vietos deklaravimo įstaigos ir įstaigos registruojančios civilinės būklės aktus (Nuostatų 18.1 papunktis). Nuostatų 18.1.4 papunktis nustato, jog Duomenis Registrui teikia civilinės metrikacijos įstaigos – Nuostatų 15.2–15.7, 15.9–15.12 bei 15.17 papunkčiuose nurodytus duomenis ir Nuostatų 15.16.1.1–15.16.1.3, 15.16.1.6 bei 15.16.1.7 papunkčiuose nurodytus užsienio valstybėse išduotų asmens dokumentų duomenis naudojamos Metrikacijos ir gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos programines priemones arba raštu Nuostatų V skyriuje nustatytais atvejais ir tvarka. Duomenų teikimo Lietuvos Respublikos gyventojų registrui taisyklių 18 punktas numato, jog duomenys apie tautybę yra teikiami iš civilinės būklės aktų įrašų.

Civilinės metrikacijos įstaigos pakeičia, ištaiso, papildoma, atkuria, anuliuoja civilinės būklės aktų įrašus (Civilinės būklės aktų įrašų registravimo taisyklių 3.3 papunktis). Minėtų taisyklių 126¹ punkte nustatyta, kad duomenys apie tautybę pakeičiami gimimo įrašė, taip pat išbraukiami iš jo ar šis įrašas tokiais duomenimis papildomas. Gimimo įrašė duomenys apie tautybę keičiami ar šis įrašas tokiais duomenimis papildomas remiantis Civilinės būklės aktų registravimo įstatyme nustatytais pagrindais.

Atsakovė patikrinusi Gyventojų registro duomenis nustatė, kad X. Y., gimusio (duomenys neskelbtini), tautybė yra (duomenys neskelbtini). Tokie duomenys apie pareiškėjo tautybę yra nurodyti civilinės metrikacijos įstaigos pateiktų duomenų pagrindu.

Teisės aktai nepriskiria atsakovei kompetencijos įrašyti, ištrinti ir keisti duomenis, kuriuos atsakovei teikia duomenų teikėjai, todėl atsakovė pagrįstai priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo netenkino pareiškėjo Prašymo, bei nurodė Sprendimo apskundimo tvarką.

Pareiškėjas teigia, jog tokiu atveju, jeigu atsakovė buvo nekompetentinga spręsti pareiškėjo Prašymo, tokiu atveju Prašymą turėjo persiųsti institucijai, kuri yra kompetentinga, tokį prašymą spręsti.

VAĮ 11 straipsnio 4 dalis nustato, jog jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

Nuostatų 26.2 papunktyje nustatyta, jog Registro duomenys taisomi gavus suinteresuoto asmens (duomenų gavėjo, susijusio registro arba valstybės informacinės sistemos tvarkytojo, duomenų subjekto ir kitų) prašymą ir jį pagrindžiančius dokumentus. Vadinas, atsakovė gavusi pareiškėjo Prašymą buvo kompetentinga spręsti prašymą dėl Gyventojų registre nurodytų pareiškėjo duomenų pataisymo ar patikslinimo. Atsakovė išnagrinėjo tokį prašymą ir nusprendė, kad tenkinti pareiškėjo Prašymo negali. Tokiu atveju, atsakovė neturėjo pagrindo persiųsti pareiškėjo Prašymo kitai institucijai pagal kompetenciją, kadangi pati ji ir išnagrinėjo.

Atsakovės Sprendime išdėstytos faktinės aplinkybės yra pakankamos šiam sprendimui priimti, ginčo teisinius santykius reglamentuojančios teisės normos taikytos tinkamai, nurodyta priežastis netenkinti Prašymo pagrįsta teisės normomis, faktinės aplinkybės tinkamai susietos su teisinėmis, iš skundžiamo Sprendimo turinio aiškus jo priėmimo pagrindas. Komisijos vertinimu, pareiškėjas neįrodė, jog atsakovė netinkamai išnagrinėjo Prašymą, pažeidė VAĮ nuostatas.

Išdėstyto pagrindu sprendžiama, jog Sprendimas iš esmės atitinka Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, atsakovė nustatė visas reikšmingas aplinkybes, susijusias su pareiškėjo Prašymu, objektyviai įvertino pareiškėjo Prašyme nurodytus duomenis, teisingai aiškino ir taikė ginčo santykius reglamentuojančias teisės normas, Sprendimas teisėtas ir pagrįstas, todėl pareiškėjo skundas atmestinas kaip nepagrįstas pilna apimtimi.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei valstybės įmonei Registrų centrui dėl valstybės įmonės Registrų centro 2026 m. gegužės 25 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl Gyventojų registro duomenų patikslinimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Marina Adomaitė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Vilija Astrauskienė